Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (suuri jaosto)

6 päivänä lokakuuta 2015*

Muutoksenhaku — Kilpailu — Valtiontuki — Tanskan viranomaisten julkiselle yritykselle Danske Statsbanerille (DSB) myöntämä tuki — Julkisia palveluja koskevat sopimukset rautateiden henkilöliikennepalvelujen tarjoamisesta Kööpenhaminan (Tanska) ja Ystadin (Ruotsi) välillä — Päätös, jossa tuki todetaan tietyin ehdoin sisämarkkinoille soveltuvaksi — Aineellisen oikeuden sääntöjen ajallinen soveltaminen

Asiassa C-303/13 P,

jossa on kyse Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklaan perustuvasta valituksesta, joka on pantu vireille 3.6.2013,

Euroopan komissio, asiamiehinään L. Armati ja T. Maxian Rusche, prosessiosoite Luxemburgissa,

valittajana,

ja jossa valittajan vastapuolena ja muina osapuolina ovat

Jørgen Andersen, kotipaikka Ballerup (Tanska), edustajinaan avocat J. Rivas Andrés, avocat G. van de Walle de Ghelcke ja avocat M. Nissen,

kantajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

jota tukevat

Dansk Tog, kotipaikka Kööpenhamina, edustajinaan avocat J. Rivas Andrés, avocat G. van de Walle de Ghelcke ja avocat M. Nissen,

väliintulijana muutoksenhakuasteessa,

Tanskan kuningaskunta, asiamiehinään C. Thorning ja V. Pasternak Jørgensen, avustajanaan advokat R. Holdgaard, ja

Danske Statsbaner SV (DSB), kotipaikka Kööpenhamina, edustajanaan advokat M. Honoré,

väliintulijoina ensimmäisessä oikeusasteessa,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

UNIONIN TUOMIOISTUIN (suuri jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti V. Skouris, varapresidentti K. Lenaerts, jaostojen puheenjohtajat A. Tizzano, L. Bay Larsen ja T. von Danwitz sekä tuomarit A. Rosas, A. Arabadjiev (esittelevä tuomari), C. Toader, M. Safjan, D. Šváby, M. Berger, A. Prechal, E. Jarašiūnas, C. G. Fernlund ja C. Lycourgos,

julkisasiamies: M. Wathelet,

kirjaaja: hallintovirkamies C. Strömholm,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 10.3.2015 pidetyssä istunnossa esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 21.5.2015 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan komissio vaatii valituksessaan unionin tuomioistuinta kumoamaan unionin yleisen tuomioistuimen tuomion Andersen v. komissio (T-92/11, EU:T:2013:143; jäljempänä valituksenalainen tuomio), jolla unionin yleinen tuomioistuin kumosi osittain Tanskan liikenneministeriön ja Danske Statsbaner -yrityksen välisistä julkisia liikennepalveluja koskevista sopimuksista (valtiontuki C 41/08 (ex NN 35/08)) 24.2.2010 annetun komission päätöksen 2011/3/EU (EUVL 2011, L 7, s. 1; jäljempänä riidanalainen päätös).

2 Myös Danske Statsbaner SV (DSB) (jäljempänä DSB) ja Tanskan kuningaskunta vaativat liitännäisvalituksissaan valituksenalaisen tuomion kumoamista.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Asetus (ETY) N:o 1191/69

3 Julkisten palvelujen käsitteeseen rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteessä olennaisesti kuuluvia velvoitteita koskevista jäsenvaltioiden toimenpiteistä 26.6.1969 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1191/69 (EYVL L 156, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 20.6.1991 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 1893/91 (EYVL L 169, s. 1; jäljempänä asetus N:o 1191/69), 5 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Liikennöinti- tai kuljetusvelvoitteen on katsottava aiheuttavan taloudellista haittaa, jos se taloudellisen rasituksen väheneminen, joka voitaisiin saavuttaa lakkauttamalla kyseinen velvoite joko kokonaan tai osittain, on suurempi kuin kyseisestä lakkauttamisesta aiheutuva tulojen väheneminen sen liikennöinnin tai liikennöintiryhmän osalta, johon velvoite kohdistuu.

– –

2. Hintavelvoitteen on katsottava aiheuttavan taloudellista haittaa, jos velvoitteen kohteena olevan liikenteen tulojen ja sen aiheuttaman taloudellisen rasituksen välinen erotus on pienempi kuin kyseisestä liikennöinnistä saatavien tulojen ja siitä aiheutuvan taloudellisen rasituksen välinen erotus, jos toiminta tapahtuisi liiketaloudellisin perustein, ottaen huomioon sekä velvoitteen kohteena olevan toiminnan kustannukset että markkinatilanne.”

4 Kyseisen asetuksen 14 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. ’Sopimuksella julkisista palveluista’ tarkoitetaan jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten ja kuljetusyrityksen välillä tehtyä sopimusta riittävien liikennepalvelujen tarjoamisesta.

Sopimus julkisista palveluista voi erityisesti koskea:

— liikennepalveluja, jotka täyttävät vahvistetut jatkuvuus-, säännöllisyys-, kapasiteetti- ja laatuvaatimukset;

— täydentäviä liikennepalveluja;

— liikennepalveluja määrätyin maksuin ja ehdoin erityisesti tietyille matkustajaryhmille tai tietyillä reiteillä;

— liikenteen mukauttamista vastaamaan todellisia tarpeita.

2. Sopimuksessa julkisista palveluista on oltava muun muassa seuraavat kohdat:

a) tarjottavan palvelun ominaisuudet, erityisesti jatkuvuus-, säännöllisyys-, kapasiteetti- ja laatuvaatimukset;

b) sopimuksessa tarkoitettujen palvelujen hinta, joka joko lisätään tariffituloihin tai johon sisältyvät tariffitulot, sekä tiedot näiden kahden osapuolen välisestä taloudellisesta suhteesta;

c) sopimuksen muuttamista koskevat määräykset, erityisesti odottamattomien muutosten varalta;

d) sopimuksen voimassaoloaika;

e) seuraamukset sopimuksen noudattamatta jättämisestä.”

5 Mainitun asetuksen 17 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Tämän asetuksen nojalla maksettavia hyvityksiä ei koske [ETY:n] perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu alustava ilmoitusmenettely.”

Asetus (EY) N:o 1370/2007

6 Rautateiden ja maanteiden julkisista henkilöliikennepalveluista sekä neuvoston asetusten (ETY) N:o 1191/69 ja (ETY) N:o 1107/70 kumoamisesta 23.10.2007 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1370/2007 (EUVL L 315, s. 1) 4 artiklan 1–3 kohdassa säädetään muun muassa seuraavaa:

”1. Julkisia palveluhankintoja koskevissa sopimuksissa ja yleisissä säännöissä on

a) määriteltävä selkeästi julkisen palvelun velvoitteet, jotka julkisen liikenteen harjoittajan on täytettävä, sekä maantieteelliset alueet, joita sopimus ja säännöt koskevat;

b) määritettävä etukäteen puolueettomalla ja avoimella tavalla

i) parametrit, joiden perusteella mahdollinen korvaus lasketaan, ja

ii) mahdollisesti myönnettyjen yksinoikeuksien luonne ja laajuus

siten, että vältetään liiallisia korvauksia. Jäljempänä 5 artiklan 2, 4, 5 ja 6 kohdan mukaisesti tehdyissä julkisia palveluhankintoja koskevissa sopimuksissa parametrit on määritettävä siten, ettei yksikään korvaus voi ylittää määrää, joka on tarpeen julkisen palvelun velvoitteiden täyttämisestä aiheutuvia kustannuksia ja siitä kertyviä tuloja koskevien taloudellisten nettovaikutusten kattamiseksi, kun otetaan huomioon julkisen liikenteen harjoittajan kyseisestä toiminnasta saamat tulot ja kohtuullinen voitto.

c) määriteltävä palvelujen tarjoamiseen liittyvien kustannusten jakamista koskevat järjestelyt. Näihin kustannuksiin voivat sisältyä erityisesti henkilöstökustannukset, energiakustannukset, infrastruktuurin käyttömaksut, julkisen liikenteen ajoneuvojen, liikkuvan kaluston ja henkilöliikennepalvelujen toiminnan kannalta tarpeellisten laitteistojen huolto- ja korjauskustannukset sekä kiinteät kustannukset ja riittävä tuotto omalle pääomalle.

2. Julkisia palveluhankintoja koskevissa sopimuksissa ja yleisissä säännöissä on määriteltävä matkalippujen myynnistä saatavien tulojen jakamista koskevat järjestelyt, joiden mukaan tulot joko pitää julkisen liikenteen harjoittaja tai ne tilitetään toimivaltaiselle viranomaiselle taikka jaetaan näiden kesken.

3. Julkisia palveluhankintoja koskevien sopimusten on oltava määräaikaisia. Niiden voimassaoloaika saa olla – – enintään 15 vuotta, kun on kyse rautateiden henkilöliikenteen ja muiden raideliikennemuotojen palveluista. – –”

7 Kyseisen asetuksen 5 artiklan 1, 3 ja 6 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Julkisia palveluhankintoja koskevat sopimukset tehdään tässä asetuksessa vahvistettujen sääntöjen mukaisesti. – –

– –

3. Toimivaltaisen viranomaisen, joka turvautuu muuhun ulkopuoliseen tahoon kuin sisäiseen liikenteenharjoittajaan, on tehtävä julkisia palveluhankintoja koskevat sopimukset tarjouskilpailumenettelyn perusteella lukuun ottamatta – – ja 6 kohdassa tarkoitettuja tapauksia. Tarjouskilpailussa noudatettavan menettelyn on oltava avoin kaikille liikenteenharjoittajille, oikeudenmukainen ja siinä on noudatettava avoimuuden ja syrjimättömyyden periaatteita. Tarjousten jättämisen ja mahdollisen esivalinnan jälkeen menettelyyn saattaa sisältyä neuvotteluja, joissa on noudatettava edellä mainittuja periaatteita ja joissa pyritään määrittämään, kuinka voitaisiin parhaiten täyttää erityiset tai monitahoiset vaatimukset.

– –

6. Jos tätä ei ole kielletty kansallisessa lainsäädännössä, toimivaltaiset viranomaiset voivat päättää tehdä julkisia palveluhankintoja koskevan sopimuksen ilman tarjouskilpailua, jos se koskee rautatieliikennettä, muttei muita raideliikennemuotoja kuten metro- tai raitiotieliikennettä. Poiketen siitä, mitä 4 artiklan 3 kohdassa säädetään, tällaisen sopimuksen voimassaoloaika saa olla enintään kymmenen vuotta – –”

8 Mainitun asetuksen 6 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Kaikkien korvausten, jotka liittyvät yleiseen sääntöön tai julkisia palveluhankintoja koskevaan sopimukseen, on oltava 4 artiklan säännösten mukaisia riippumatta siitä, kuinka sopimus on tehty. Kaiken luonteisten korvausten, jotka liittyvät 5 artiklan – – tai 6 kohdan mukaisesti ilman tarjouskilpailua tehtyyn julkisia palveluhankintoja koskevaan sopimukseen tai jotka liittyvät yleiseen sääntöön, on lisäksi oltava liitteen säännösten mukaisia.

2. Jäsenvaltioiden on komission kirjallisesta pyynnöstä toimitettava sille kolmen kuukauden kuluessa tai pyynnössä ilmoitetussa pidemmässä määräajassa kaikki tiedot, joita komissio pitää tarpeellisina voidakseen arvioida, ovatko maksetut korvaukset tämän asetuksen mukaisia."

9 Saman asetuksen 8 artikla, jonka otsikko on "Siirtymäkausi", 2 ja 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

"2. Rauta- ja maanteiden julkisia palveluhankintoja koskevien sopimusten tekemisessä on aloitettava 5 artiklan soveltaminen 3 päivästä joulukuuta 2019 lukien, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 3 kohdan soveltamista. Tämän siirtymäkauden aikana jäsenvaltioiden on toteutettava toimia 5 artiklan noudattamiseksi asteittain erityisesti kuljetuskapasiteettiin liittyvien vakavien rakenteellisten ongelmien välttämiseksi.

Jäsenvaltioiden on kuuden kuukauden kuluessa siirtymäkauden ensimmäisen puoliskon päättymisestä toimitettava komissiolle edistymisestään kertomus, josta ilmenee 5 artiklan mukaisesti tehtyjen julkisia palveluhankintoja koskevien sopimusten mahdollinen asteittainen täytäntöönpano. Jäsenvaltioiden kertomusten perusteella komissio voi ehdottaa jäsenvaltioille osoitettavia aiheellisia toimia.

3. Edellä 2 kohdan soveltamisessa ei oteta huomioon julkisia palveluhankintoja koskevia sopimuksia, jotka on tehty yhteisön ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti

a) ennen 26 päivää heinäkuuta 2000 oikeudenmukaista tarjouskilpailumenettelyä noudattaen;

b) ennen 26 päivää heinäkuuta 2000 muuta menettelyä kuin oikeudenmukaista tarjouskilpailumenettelyä noudattaen;

c) 26 päivästä heinäkuuta 2000 lukien ja ennen 3 päivää joulukuuta 2009 oikeudenmukaista tarjouskilpailumenettelyä noudattaen;

d) 26 päivästä heinäkuuta 2000 lukien ja ennen 3 päivää joulukuuta 2009 muuta menettelyä kuin oikeudenmukaista tarjouskilpailumenettelyä noudattaen.

Edellä a kohdassa tarkoitettujen sopimusten soveltamista voidaan jatkaa niiden voimassaolon päättymiseen saakka. Edellä b ja c kohdassa tarkoitettujen sopimusten soveltamista voidaan jatkaa niiden voimassaolon päättymiseen saakka, mutta enintään 30 vuoden ajan. Edellä d kohdassa tarkoitettujen sopimusten soveltamista voidaan jatkaa niiden voimassaolon päättymiseen saakka, edellyttäen kuitenkin, että ne ovat voimassa määrätyn ajan, joka vastaa 4 artiklassa säädettyjä aikoja.

Julkisia palveluhankintoja koskevien sopimusten soveltamista voidaan jatkaa niiden voimassaolon päättymiseen saakka, jos niiden päättämisestä aiheutuisi kohtuuttomia oikeudellisia tai taloudellisia seurauksia ja edellyttäen, että komissio on antanut hyväksyntänsä."

10 Asetuksen N:o 1370/2007 9 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Julkisen henkilöliikenteen harjoittamista tai yleisissä säännöissä vahvistettujen hintavelvoitteiden täyttämistä koskevien julkisista palveluista tämän asetuksen mukaisesti maksettavien korvausten on sovelluttava yhteismarkkinoille. Tällaisista korvauksista ei tarvitse antaa [EY] 88 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua tietoa."

11 Kyseisen asetuksen 10 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Kumotaan asetus – – N:o 1191/69. – –"

12 Asetuksen N:o 1370/2007 12 artiklan mukaan asetus tuli voimaan 3.12.2009.

Asian tausta

13 Jørgen Andersen tarjoaa toiminimellä Gråhundbus v/Jørgen Andersen linja-autoliikennepalveluja Tanskassa ja ulkomailla. Hän liikennöi etenkin Kööpenhaminan (Tanska) ja Ystadin (Ruotsi) välistä reittiä. Ystadista pääsee vesiteitse Bornholmin saareen (Tanska).

14 DSB on perinteinen rautatieliikenteen toimija Tanskassa. DSB oli kyseessä olevien tosiseikkojen tapahtuma-aikaan täysin Tanskan valtion omistuksessa ja tarjosi ainoastaan rautateiden henkilöliikennepalveluja ja niihin liittyviä palveluja.

15 Sen jälkeen kun DSB:n monopoli purettiin 1.1.2000, Tanskassa on ollut kaksi rautateiden henkilöliikennepalvelujen tarjoamista koskevaa järjestelmää eli kaupallisesti harjoitetun vapaan liikenteen järjestelmä ja julkisen palvelun liikenteen järjestelmä, jota säännellään julkisia palveluja koskevissa sopimuksissa, joissa voidaan määrätä korvausten maksamisesta liikennöidyistä reiteistä.

16 DSB:llä oli vuosiksi 2000–2004 julkista liikennepalvelua koskeva sopimus kauko- ja seutuliikenteestä. Kyseinen sopimus koski 15.12.2002 alkaen myös Kööpenhaminan ja Ystadin välistä reittiä, johon oli aikaisemmin sovellettu vapaan liikenteen järjestelmää.

17 DSB:n kanssa tehtiin vuosiksi 2005–2014 uusi julkista liikennepalvelua koskeva sopimus, joka kattoi kauko- ja seutuliikenteen, kansainvälisen liikenteen Saksan kanssa sekä Kööpenhaminan ja Ystadin välisen reitin.

18 Sen jälkeen, kun DSB:n kanssa tehtyjen julkista palvelua koskevien sopimusten osalta oli tehty kaksi kantelua, joista toinen oli Andersenin kantelu, komissio päätti 10.9.2008 aloittaa EY 88 artiklan 2 kohdassa määrätyn muodollisen tutkintamenettelyn (jäljempänä aloittamispäätös). Menettelyn päätteeksi se antoi 24.2.2010 riidanalaisen päätöksen, jonka päätösosan 1–3 artiklassa todetaan seuraavaa:

”1 artikla

Tanskan liikenneministeriön ja [DSB:n] kesken tehdyissä julkisia liikennepalveluja koskevissa sopimuksissa on kyse [SEUT] 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta valtiontuesta.

Tämä valtiontuki soveltuu sisämarkkinoille [SEUT] 93 artiklan nojalla, kunhan tämän päätöksen 2 ja 3 artiklan ehtoja noudatetaan.

2 artikla

Tanskan on otettava käyttöön kaikissa [DSB:n] kanssa teh[dyissä], voimassa olevissa julkisia liikennepalveluja koskevissa sopimuksissa tämän päätöksen johdanto-osan 222–240 ja 356 [perustelu]kappaleessa kuvattu palautusmekanismi, jonka olennaiset tunnusmerkit ovat seuraavat:

— Sopimusmaksuja mukautetaan tilikauden päättyessä määrittämällä bruttovähennys, joka lasketaan seuraavalla kaavalla:

tulot yhteensä – kohtuullinen voitto – menot yhteensä = bruttovähennys

— Bruttovähennystä mukautetaan tehokkuuden ja palvelun laadun paranemisen huomioon ottamiseksi seuraavan kaavan ja parametrien mukaisesti:

Palautusmekanismi = bruttovähennys – korjaukset (kust. Δ. + matkustaja-km Δ) = nettovähennys

— kust. Δ: kustannusten pienentyminen (matkustajakilometriä kohti) suhteessa neljän edeltävän vuoden keskimääräisiin kustannuksiin seuraavan laskelman perusteella: kustannusero matkustajakilometriä kohti (prosenttia) suhteessa viimeisten neljän vuoden keskimääräisiin kustannuksiin kerrottuna kokonaiskustannuksilla ja

— matkustaja-km Δ: matkustajaliikenteen kasvu matkustajakilometreinä mitattuna (0,80 Tanskan kruunua matkustajakilometriltä)

— taloudellisen tuloksen ylijäämäisyyden perusteella laskettavat sopimusmaksujen vähennykset eivät yhteensä voi ylittää yksittäisen vuoden bruttovähennystä. Nettovähennys sijoittuu siten nollan ja bruttovähennyksen välille.

— Otetaan käyttöön palautusmekanismin yläraja, jonka ansiosta voitto pysyy kohtuullisena seuraavan kaavan ja tunnusmerkkien perusteella:

Kohtuullinen voitto (6 %) + korjaukset (kustannus Δ. + matkustaja-km Δ) / Omapääoma < 12 %

— Laskennassa otetaan huomioon vain DSB:n julkisen palvelun toimintaa vastaava oman pääoman osa

— Kohtuullisen voiton ylärajaksi vahvistetaan oman pääoman 12 prosentin tuotto, joka saa kuitenkin olla enintään 10 prosenttia kolmen vuoden jakson aikana.

3 artikla

Korvaukset, joita DSB mahdollisesti saa AnsaldoBreda-yritykseltä liikkuvan kaluston toimitusten viivästymisen vuoksi, on siirrettävä Tanskan valtiolle.”

Asian käsittelyn vaiheet unionin yleisessä tuomioistuimessa ja valituksenalainen tuomio

19 Andersen nosti unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 18.2.2011 toimittamallaan kannekirjelmällä kanteen, jossa vaadittiin riidanalaisen päätöksen 1 artiklan toisen kohdan kumoamista.

20 Tanskan kuningaskunta ja DSB toimittivat 23.5.2011 unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon väliintulohakemukset, joissa ne pyysivät saada osallistua oikeudenkäyntiin tukeakseen komission vaatimuksia. Unionin yleisen tuomioistuimen viidennen jaoston puheenjohtaja hyväksyi nämä väliintulohakemukset 22.6.2011 antamillaan määräyksillä.

21 Andersen esitti kanteensa tueksi kolme kanneperustetta, joista kolmas perustui siihen, että komissio oli tehnyt oikeudellisen virheen, kun se oli soveltanut tapauksen tosiseikkoihin asetusta N:o 1370/2007 asetuksen N:o 1191/69 asemasta.

22 Unionin yleinen tuomioistuin hyväksyi kyseisen kolmannen kanneperusteen ja kumosi siten riidanalaisen päätöksen 1 artiklan toisen kohdan.

23 Unionin yleinen tuomioistuin huomautti tässä yhteydessä ensin valituksenalaisen tuomion 40 kohdassa, että ilman etukäteen tehtyä ilmoitusta maksettuun tukeen sovelletaan tuen maksamisajankohtana voimassa olleita oikeussääntöjä, minkä jälkeen se katsoi kyseisen tuomion 46 ja 48 kohdassa, että kyseessä olevan tuen soveltuvuutta sisämarkkinoille olisi käsiteltävässä tapauksessa pitänyt arvioida sen maksamisajankohtana voimassa olleiden aineellisten sääntöjen eli asetuksen N:o 1191/69 kannalta ja että komissio oli tehnyt oikeudellisen virheen, kun se oli soveltanut tässä tarkoituksessa asetusta N:o 1370/2007.

Asian käsittelyn vaiheet unionin tuomioistuimessa sekä asianosaisten ja muiden osapuolten vaatimukset

24 Dansk Tog, joka on Tanskan oikeuden mukaan perustettu yhdistys, jonka kotipaikka on Kööpenhaminassa, toimitti unionin tuomioistuimen kirjaamoon 30.9.2013 väliintulohakemuksen, jossa se pyysi Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 40 artiklan toisen kohdan nojalla saada osallistua tämän asian käsittelyyn tukeakseen Andersenin vaatimuksia. Unionin tuomioistuimen presidentti hyväksyi tämän väliintulohakemuksen 3.4.2014 antamallaan määräyksellä.

25 Komissio vaatii valituksessaan ja DSB liitännäisvalituksessaan, että unionin tuomioistuin

— ensisijaisesti kumoaa valituksenalaisen tuomion, hylkää riidanalaisen päätöksen kumoamista koskevan vaatimuksen ja velvoittaa Andersenin korvaamaan oikeudenkäyntikulut

— toissijaisesti toteaa, että ensimmäisessä oikeusasteessa esitetty kolmas kanneperuste on perusteeton, palauttaa asian unionin yleiseen tuomioistuimeen ja toteaa, että oikeudenkäyntikuluista päätetään myöhemmin.

26 Tanskan kuningaskunta vaatii liitännäisvalituksessaan, että unionin tuomioistuin

— kumoaa valituksenalaisen tuomion

— toteaa, ettei se, että komissio on virheellisesti soveltanut asetusta N:o 1370/2007, oikeuta kumoamaan riidanalaista päätöstä.

27 Andersen vaatii, että unionin tuomioistuin

— ensisijaisesti hylkää valituksen ja liitännäisvalitukset sekä velvoittaa komission, DSB:n ja Tanskan kuningaskunnan korvaamaan niiden valituksista ja liitännäisvalituksista aiheutuneet oikeudenkäyntikulut

— toissijaisesti palauttaa asian unionin yleiseen tuomioistuimeen.

28 Dansk Tog vaatii, että unionin tuomioistuin

— ensisijaisesti hylkää valituksen ja liitännäisvalitukset

— toissijaisesti palauttaa asian unionin yleiseen tuomioistuimeen

— velvoittaa komission, DSB:n ja Tanskan kuningaskunnan korvaamaan sille aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

Pyyntö suullisen käsittelyn uudelleen aloittamisesta

29 Suullinen käsittely päätettiin 21.5.2015 julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksen esittämisen jälkeen.

30 DSB vaati 10.7.2015 päivätyllä kirjeellä, joka saapui unionin tuomioistuimeen samana päivänä, unionin tuomioistuinta määräämään suullisen käsittelyn aloitettavaksi uudelleen.

31 DSB väitti kyseisen vaatimuksen tueksi, että julkisasiamiehen ratkaisuehdotus perustui oikeudellisiin näkökohtiin, joista menettelyn osapuolet eivät olleet voineet vaihtaa riittävästi näkemyksiään.

32 Tässä yhteydessä on huomautettava yhtäältä, että työjärjestyksensä 83 artiklan perusteella unionin tuomioistuin voi julkisasiamiestä kuultuaan milloin tahansa määrätä asian käsittelyn suullisen vaiheen aloitettavaksi uudelleen erityisesti, jos unionin tuomioistuin katsoo, ettei sillä ole riittävästi tietoa asiasta, tai jos asia on ratkaistava sellaisella perusteella, josta asianosaisilla tai Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 23 artiklassa tarkoitetuilla osapuolilla ei ole ollut tilaisuutta lausua (tuomio Commerz Nederland, C-242/13, EU:C:2014:2224, 26 kohta).

33 On todettava toisaalta, että SEUT 252 artiklan toisen kohdan mukaan julkisasiamiehen tehtävänä on täysin puolueettomana ja riippumattomana esittää julkisessa istunnossa perustellut ratkaisuehdotukset asioissa, jotka Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön mukaan vaativat hänen myötävaikutustaan. Julkisasiamiehen ratkaisuehdotus tai perustelut, joiden perusteella hän päätyy siihen, eivät sido unionin tuomioistuinta (tuomio komissio ym. v. Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P ja C-595/10 P, EU:C:2013:518, 57 kohta).

34 Nyt käsiteltävässä tapauksessa unionin tuomioistuin katsoo julkisasiamiestä kuultuaan, että sillä on riittävästi tietoa asiasta sen ratkaisemiseksi ja ettei asiaa ole ratkaistava sellaisilla perusteilla, joista osapuolilla ei olisi ollut tilaisuutta lausua. Pyyntöä suullisen käsittelyn uudelleen aloittamisesta ei siis ole hyväksyttävä.

Päävalitus

Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

35 Komissio vetoaa valituksensa tueksi yhteen ainoaan valitusperusteeseen, jonka mukaan unionin yleinen tuomioistuin on rikkonut SEUT 108 artiklan 2 ja 3 kohtaa, SEUT 288 artiklaa ja SEUT 297 artiklan 1 kohtaa, kun se on moittinut komissiota siitä, että tämä oli soveltanut käsiteltävän tapauksen tosiseikkoihin taannehtivasti asetusta N:o 1370/2007.

36 Komissio korostaa, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yhtäältä uutta sääntöä sovelletaan välittömästi vanhan säännön voimassa ollessa syntyneen tilanteen tuleviin vaikutuksiin ja toisaalta unionin aineellisen oikeuden sääntöjä on oikeusvarmuuden ja luottamuksensuojan periaatteiden noudattamisen takaamiseksi tulkittava siten, että ne koskevat ennen niiden voimaantuloa toteutuneita tilanteita ainoastaan siinä tapauksessa, että niiden sanamuodosta, tarkoituksesta tai systematiikasta käy selvästi ilmi, että niille on annettava tällainen vaikutus.

37 Komissio huomauttaa, että pelkästään viimeksi mainittu tilanne merkitsee uuden säännön taannehtivaa soveltamista, ja katsoo näin ollen, että käsiteltävässä tapauksessa on pidettävä ratkaisevana kysymystä siitä, kuuluuko sääntöjenvastainen tuki jommankumman tilanteen piiriin.

38 Komissio täsmentää, että tuomiossa komissio v. Freistaat Sachsen (C-334/07 P, EU:C:2008:709) on katsottu, että komissio voi soveltaa uutta sääntöä kaikkiin tukisuunnitelmiin myös niissä tapauksissa, joissa tuki on ilmoitettu ennen uuden säännön voimaantuloa.

39 Kyseisen tuomion 51 ja 52 kohdassa on komission mukaan katsottu, että sellaisia valtiontukien soveltuvuuden arviointia koskevia sääntöjä, periaatteita ja kriteereitä, jotka ovat voimassa ajankohtana, jolloin komissio tekee päätöksensä tuen soveltuvuudesta, voidaan lähtökohtaisesti pitää kilpailutilanteeseen parhaiten soveltuvina ja että tukisuunnitelmista ilmoittaminen on ainoastaan menettelyllinen velvollisuus, joka ei voi johtaa ilmoituksen kohteena oleviin tukiin sovellettavan oikeudellisen järjestelmän määrittämiseen.

40 Mainitun tuomion 53 kohdassa on siten todettu, että jäsenvaltion tuesta tekemällä ilmoituksella ei luoda lopullisesti muotoutunutta tilannetta, joka merkitsisi sitä, että komission on ratkaistava kyseisen tuen soveltuvuus sisämarkkinoille soveltamalla ilmoituksen tekohetkellä voimassa olleita sääntöjä.

41 Komissio toteaa vielä, että unionin tuomioistuin on huomauttanut tuomiossa Diputación Foral de Vizcaya ym. v. komissio (C-465/09 P–C-470/09 P, EU:C:2011:372, 125 ja 128 kohta) aluksi, että uusien sääntöjen soveltaminen sääntöjenvastaiseen tukeen ei liity aikaisemmin toteutuneeseen tilanteeseen vaan meneillään olevaan tilanteeseen, tämän jälkeen, että kilpailupolitiikan tehokas soveltaminen edellyttää, että komissio voi milloin tahansa mukauttaa arviotaan kyseisen politiikan mukaiseksi, ja lopuksi, että jäsenvaltio, joka ei ole ilmoittanut tukiohjelmaa komissiolle, ei voi kohtuudella olettaa, että kyseistä ohjelmaa arvioidaan sen toteuttamisajankohtana sovellettujen sääntöjen kannalta.

42 Komission mukaan unionin yleinen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 55 kohdassa erottanut virheellisesti nyt käsiteltävän tapauksen tuomion Diputación Foral de Vizcaya ym. v. komissio (C-465/09 P–C-470/09 P, EU:C:2011:372) taustalla olevasta tapauksesta. Vaikka on totta, että kyseinen tuomio koski komission antamissa suuntaviivoissa vahvistettujen siirtymäsääntöjen lainmukaisuutta, unionin tuomioistuimen omaksumilla perusteluilla on laajempi ulottuvuus ja niitä voidaan sitäkin suuremmalla syyllä soveltaa asetuksiin ja muihin sitoviin lainsäätämisjärjestyksessä hyväksyttyihin toimiin. Mainitusta tuomiosta ilmenee lisäksi, ettei unionin tuomioistuin ole katsonut, että suuntaviivoja oli sovellettu taannehtivasti.

43 Komissio on näin ollen sitä mieltä, että unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen, kun se on nojautunut valituksenalaisen tuomion 40–43 ja 46–48 kohdassa tuomioon SIDE v. komissio (T-348/04, EU:T:2008:109, 58–60 kohta) ja tuomioon Italia v. komissio (T-3/09, EU:T:2011:27, 61 kohta).

44 Komission mielestä unionin yleinen tuomioistuin on näet katsonut kyseisissä tuomioissa virheellisesti, että sellaisen tuen, joka on maksettu ilman, että sitä olisi ilmoitettu, soveltuvuutta sisämarkkinoille on arvioitava sen myöntämisajankohtana voimassa olleiden sääntöjen valossa, koska unionin yleisen tuomioistuimen tekemä ero ilmoitetun tuen ja sääntöjenvastaisen tuen välillä ei ole oikeudellisesti merkityksellinen.

45 Komissio täsmentää, että tuen – riippumatta siitä, onko se ilmoitettu – myöntämiseen liittyvää tilannetta ei voida pitää lopullisena niin kauan kuin komissio ei ole tehnyt päätöstään kyseisen tuen soveltuvuudesta sisämarkkinoille ja kyseinen päätös ei ole tullut lopulliseksi. Komissio tai kansallinen tuomioistuin voi ensinnäkin näet määrätä aina tällaisen tuen perittäväksi takaisin niin kauan kuin komissio ei ole hyväksynyt sitä ja hyväksymispäätös ei ole tullut lopulliseksi. Se toteaa tämän jälkeen, ettei jäsenvaltiota, joka toimii SEUT 108 artiklan 3 kohdassa määrättyjen ilmoittamis- ja lykkäämisvelvollisuuksien vastaisesti, voida kohdella edullisemmin kuin jäsenvaltiota, joka on noudattanut näitä velvollisuuksiaan. Lopuksi sääntöjenvastaisen tuen saajaa ei ole suojattava sellaisten aineellisten sääntöjen muuttamiselta, joita sovelletaan komission kyseisen tuen soveltuvuudesta tekemään arviointiin.

46 Komission mielestä unionin yleinen tuomioistuin on siis tehnyt virheen katsoessaan, että kyseessä olevan tuen myöntämisestä saadut hyödyt ja haitat ovat konkretisoituneet sen ajanjakson aikana, jolloin kyseinen tuki maksettiin.

47 Kuten julkisasiamies Alber on ratkaisuehdotuksessa Falck ja Acciaierie di Bolzano v. komissio (C-74/00 P ja C-75/00 P, EU:C:2002:106, 143 ja 144) korostanut, sääntöjenvastaisen tuen vaikutus jatkuu sen palauttamiseen asti, koska kyseisellä tuella vahvistetaan pysyvästi tuensaajayrityksen kilpailuasemaa sen kilpailijoihin nähden.

48 Andersen ja Dansk Tog kiistävät nämä väitteet.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

49 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan on niin, että uutta sääntöä sovelletaan lähtökohtaisesti välittömästi vanhan säännön voimassa ollessa syntyneen tilanteen tuleviin vaikutuksiin. Siinä on myös todettu, että luottamuksensuojan periaatteen soveltamisalaa ei saa laajentaa sellaiseksi, että yleisesti estetään uuden säännön soveltuminen vanhan säännön voimassa ollessa syntyneen tilanteen tuleviin vaikutuksiin (tuomio komissio v. Freistaat Sachsen, C-334/07 P, EU:C:2008:709, 43 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

50 Unionin aineellisen oikeuden sääntöjä on oikeusvarmuuden ja luottamuksensuojan periaatteiden noudattamisen takaamiseksi tulkittava sitä vastoin siten, että ne koskevat ennen niiden voimaantuloa toteutuneita tilanteita ainoastaan siinä tapauksessa, että niiden sanamuodosta, tarkoituksesta tai systematiikasta käy selvästi ilmi, että niille on annettava tällainen vaikutus (tuomio Pokrzeptowicz-Meyer, C-162/00, EU:C:2002:57, 49 kohta ja tuomio komissio v. Freistaat Sachsen, C-334/07 P, EU:C:2008:709, 44 kohta).

51 Siitä, kuuluuko kyseessä oleva tuki ennen asetuksen N:o 1370/2007 voimaantuloajankohtaa toteutuneen tilanteen vai sellaisen asetuksen N:o 1191/69 voimassa ollessa syntyneen tilanteen piiriin, jonka vaikutukset ilmenivät vielä kyseisenä ajankohtana, on huomautettava, että asetuksen N:o 1370/2007 8 artiklan 3 kohdassa vahvistetuissa siirtymäsäännöksissä on säädetty, että 3.12.2009 voimassa olleiden julkisia palveluja koskevien sopimusten soveltamista ”voidaan jatkaa niiden voimassaolon päättymiseen saakka” kyseisessä säännöksessä vahvistettujen enimmäisvoimassaoloaikojen rajoissa, kunhan sopimukset ”on tehty yhteisön ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti”.

52 Asetuksen N:o 1191/69 17 artiklan 2 kohdan mukaan SEUT 108 artiklan 3 kohdassa määrätty ilmoittamisvelvollisuus ei koskenut hyvityksiä, joita maksettiin kuljetusyritykselle vastikkeena sille asetetusta julkisen palvelun velvoitteesta seuraavista rasitteista, jos kyseiset hyvitykset täyttivät mainitun asetuksen II, III ja IV jaksossa vahvistetut edellytykset. Asetuksen mukaan tällainen tuki katsottiin näet sisämarkkinoille soveltuvaksi.

53 Tästä seuraa, että julkista liikennettä hoitavalle yritykselle ajankohtana, jolloin asetus N:o 1191/69 oli vielä voimassa, myönnetty tuki, joka täytti kyseisen asetuksen II, III ja IV jaksossa vahvistetut edellytykset, kuului ennen asetuksen N:o 1370/2007 voimaantuloajankohtaa lopulliseksi tulleen tilanteen piiriin.

54 Näistä seikoista ilmenee, että komission olisi riidanalaista päätöstä antaessaan pitänyt tutkia ensin asetuksen N:o 1191/69 valossa ensimmäisen, vuosiksi 2000–2004 tehdyn julkista liikennepalvelua koskevan sopimuksen nojalla maksettu tuki ja toisen, vuosiksi 2005–2014 tehdyn julkista liikennepalvelua koskevan sopimuksen nojalla ennen 3.12.2009 maksettu tuki sen tarkastamiseksi, oliko kyseinen tuki mainitun asetuksen II, III ja IV jaksossa vahvistettujen edellytysten mukainen eikä sitä siis koskenut SEUT 108 artiklan 3 kohdassa määrätty ilmoittamisvelvollisuus.

55 Komission olisi pitänyt tutkia sitä vastoin asetuksen N:o 1370/2007 valossa – jollei tämän tuomion 51 kohdassa mainituista siirtymäsäännöistä muuta johdu – toisen, vuosiksi 2005–2014 tehdyn julkista liikennepalvelua koskevan sopimuksen nojalla 3.12.2009 alkaen maksetun tuen sääntöjenmukaisuus ja soveltuvuus sisämarkkinoille.

56 Tätä johtopäätöstä ei horjuta se unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö, johon komissio vetoaa.

57 Komissio ei voi ensinnäkään perustaa mitään väitteitä tuomion komissio v. Freistaat Sachsen (C-334/07 P, EU:C:2008:709) 51 ja 52 kohtaan, koska nyt käsiteltävän asian olosuhteet poikkeavat perustavanlaatuisesti kyseisen tuomion – joka koski valtiontukea, joka ei kuulunut ryhmäpoikkeusasetuksen soveltamisalaan ajankohtana, jolloin kansalliset toimivaltaiset viranomaiset päättivät tuen myöntämisestä – taustalla olevan asian olosuhteista.

58 Toiseksi on niin, että samoista syistä tuomion Diputación Foral de Vizcaya ym. v. komissio (C-465/09 P–C-470/09 P, EU:C:2011:372) 125–128 kohdasta ei saada mitään tukea sille komission näkemykselle, jonka mukaan nyt käsiteltävässä asiassa kyseessä olevaa tukea oli arvioitava pelkästään asetuksen N:o 1370/2007 nojalla.

59 Kolmanneksi on huomautettava, että siltä osin kuin on kyse väitteestä, jonka mukaan sääntöjenvastaisen tuen takaisin perimisestä voitaisiin määrätä siihen saakka, kunnes komissio antaa kyseistä tukea koskevan päätöksen, kyseessä olevan tuen sääntöjenvastaisuutta ei ole tässä tapauksessa osoitettu.

60 Koska näin on, tämän tuomion 54 ja 55 kohdassa esitetyistä toteamuksista seuraa, että unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen, kun se on valituksenalaisen tuomion 46 kohdassa todennut, että koko kyseessä olevan tuen soveltuvuutta sisämarkkinoille olisi pitänyt arvioida asetuksen N:o 1191/69 kannalta.

61 Valituksenalainen tuomio on siis kumottava siltä osin kuin unionin yleinen tuomioistuin on kumonnut sillä toisen, vuosiksi 2005–2014 tehdyn julkista liikennepalvelua koskevan sopimuksen nojalla 3.12.2009 alkaen maksetun tuen osalta riidanalaisen päätöksen 1 artiklan toisen kohdan.

62 Asia on siis palautettava unionin yleiseen tuomioistuimeen, jotta tämä ottaa kanteen kolmen kanneperusteen kannalta kantaa – asetuksen N:o 1370/2007 8 artiklan 3 kohdan huomioon ottaen – riidanalaisen päätöksen lainmukaisuuteen siltä osin kuin siinä on todettu, että toisen, vuosiksi 2005–2014 tehdyn julkista liikennepalvelua koskevan sopimuksen nojalla 3.12.2009 alkaen maksettu tuki soveltui sisämarkkinoille.

63 Valitus hylätään muilta osin.

Liitännäisvalitusten tarkastelu

Asianosaisten lausumat

64 DSB väittää, että asetuksen N:o 1370/2007 – olettaen virheellisellä – soveltamisella käsiteltävän tapauksen tosiseikkoihin ei ole ollut mitään vaikutusta riidanalaisen päätöksen lainmukaisuuteen, koska asetuksen N:o 1191/69 soveltaminen ei olisi johtanut eri lopputulokseen kyseessä olevan tuen soveltuvuuden osalta.

65 DSB täsmentää tässä yhteydessä, että komissio on riidanalaisen päätöksen 398 perustelukappaleessa viitannut asetuksen N:o 1191/69 arviointisääntöihin, sellaisina kuin se oli esittänyt ne jo aloittamispäätöksen 124–131 perustelukappaleessa. Komissio on kuitenkin näissä viimeksi mainituissa perustelukappaleissa tutkinut kyseisen asetuksen 14 artiklaa ja päätellyt, että mainitun tuen soveltuvuuden arviointi oli suoritettava EY:n perustamissopimuksesta, oikeuskäytännöstä ja komission päätöskäytännöstä ilmenevien yleisten periaatteiden nojalla.

66 Komissio on DSB:n mukaan erityisesti todennut, että kyseiset yleiset periaatteet edellyttävät, ettei hyvityksen määrä saa ylittää sitä, mikä on tarpeen, jotta voidaan kattaa kaikki ne kustannukset, joita julkisen palvelun velvoitteiden täyttäminen aiheuttaa, kun otetaan huomioon kyseisestä toiminnasta saadut tulot ja kyseisten velvoitteiden täyttämisestä saatava kohtuullinen voitto. Komissio on lopuksi esittänyt alustavan kantansa siitä, oliko kyseinen edellytys täyttynyt kyseessä olevan tuen osalta.

67 Kun riidanalaista päätöstä ja aloittamispäätöstä tulkitaan yhdessä, saadaan riittävästi perusteltu selitys syylle, jonka vuoksi asetuksen N:o 1191/69 soveltaminen ei olisi voinut johtaa eri tulokseen kuin asetuksen N:o 1370/2007 soveltaminen. DSB korostaa, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan

päätös on riittävästi perusteltu, kun siinä viitataan asiakirjaan, joka on jo sen hallussa, jolle päätös on osoitettu, ja jossa mainitaan ne seikat, joihin toimielin on perustanut päätöksensä (tuomio Bundesverband deutscher Banken v. komissio, T-36/06, EU:T:2010:61, 53 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

68 DSB on siis sitä mieltä, että unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen todetessaan valituksenalaisen tuomion 50 kohdassa, että kyseessä olevaa tukea oli arvioitu yksinomaan asetuksen N:o 1370/2007 perusteella, ja kyseisen tuomion 58 kohdassa, ettei se voinut korvata komission arviointia omalla arvioinnillaan eikä määrittää, oliko kyseessä oleva tuki asetuksen N:o 1191/69 nojalla sisämarkkinoille soveltuvaa.

69 Unionin yleisen tuomioistuimen olisi sitä vastoin pitänyt tutkia, olivatko yhtäältä komission omaksuma tulkinta asetuksesta N:o 1191/69 ja toisaalta sen kyseisestä tulkinnasta tekemät päätelmät paikkansapitäviä. DSB huomauttaa tässä yhteydessä, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan oikeudellinen virhe ei oikeuta päätöksen kumoamista, jos komissio olisi tehnyt saman päätöksen silloinkin, jos virhettä ei olisi tehty (tuomio Falck ja Acciaierie di Bolzano v. komissio, C-74/00 P ja C-75/00 P, EU:C:2002:524, 122 kohta; tuomio CMA CGM ym. v. komissio, T-213/00, EU:T:2003:76, 101–103 kohta; tuomio González y Díez v. komissio, T-25/04, EU:T:2007:257, 74 kohta ja tuomio Diputación Foral de Álava ym. v. komissio, T-30/01–T-32/01 ja T-86/02–T-88/02, EU:T:2009:314, 219 kohta).

70 Tanskan hallitus on sitä mieltä, että unionin yleinen tuomioistuin on vääristänyt valituksenalaisen tuomion 50 kohdassa riidanalaisen päätöksen sisältöä katsoessaan, että kyseessä olevaa tukea oli arvioitu yksinomaan asetuksen N:o 1370/2007 nojalla. Tanskan hallitus esittää tässä yhteydessä pääosin samat väitteet kuin DSB, jonka väitteet on esitetty lyhyesti tämän tuomion 65–67 kohdassa.

71 Tanskan hallitus väittää lisäksi, että unionin yleinen tuomioistuin on jättänyt noudattamatta unionin oikeutta hylätessään valituksenalaisen tuomion 58 kohdassa sen sekä komission ja DSB:n väitteet, joilla pyrittiin osoittamaan, että asetuksen N:o 1370/2007 soveltaminen merkitsi pelkästään muodollista sääntöjenvastaisuutta, jolla ei ole mitään vaikutusta riidanalaisen päätöksen sisältöön. Tanskan hallitus vetoaa kyseisen väitteen tueksi tuomioon González y Díez v. komissio (T-25/04, EU:T:2007:257, 74 kohta) ja tuomioon Diputación Foral de Álava ym. v. komissio (T-30/01–T-32/01 ja T-86/02–T-88/02, EU:T:2009:314, 219 kohta).

72 Komissio tukee sekä DSB:n väitteitä, lukuun ottamatta tämän tuomion 69 kohdassa lyhyesti esitettyä väitettä, että Tanskan hallituksen väitteitä, sellaisina kuin ne on esitetty lyhyesti tämän tuomion 70 kohdassa.

73 Andersen kiistää DSB:n ja Tanskan hallituksen väitteet. Hän huomauttaa erityisesti, että kun unionin yleinen tuomioistuin totesi, että komissio oli tutkinut soveltuvuutta pelkästään asetuksen N:o 1370/2007 nojalla, se teki tosiseikkoja koskevan arvioinnin, jota ei voida kyseenalaistaa nyt käsiteltävän valituksen yhteydessä.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

74 Siltä osin kuin on kyse sen väitteen tutkittavaksi ottamisesta, jonka mukaan komissio on tutkinut kyseessä olevan tuen soveltuvuutta samanaikaisesti asetuksen N:o 1191/69 ja asetuksen N:o 1370/2007 nojalla eikä – unionin yleisen tuomioistuimen riidanalaisesta päätöksestä omaksumasta virheellisestä tulkinnasta poiketen – pelkästään asetuksen N:o 1370/2007 nojalla, on riittävää korostaa, että tällainen tulkinta kuuluu oikeudellisen arvioinnin piiriin eikä se ole pelkkä tosiseikkoja koskeva toteamus. Väite voidaan näin ollen ottaa tutkittavaksi.

75 Asiakysymyksen osalta riidanalaisen päätöksen 304, 307, 314 ja 397 perustelukappaleesta ilmenee komission nimenomaisesti todenneen, että kyseessä olevan tuen soveltuvuutta koskevassa tutkinnassa oli nojauduttava yksinomaan asetukseen N:o 1370/2007. Kyseisen päätöksen 315–394 perustelukappale osoittavat, että komissio on todellakin suorittanut kyseisen tutkinnan pelkästään mainitun asetuksen nojalla.

76 Vaikka on totta, että komissio on riidanalaisen päätöksen 398 perustelukappaleessa todennut, että asetuksen N:o 1191/69 soveltaminen ei olisi johtanut toisenlaiseen päätelmään kuin päätelmä, jonka se oli tehnyt asetuksen N:o 1370/2007 soveltamisen perusteella, pelkästään tällaisen toteamuksen perusteella ei voida osoittaa, että komissio olisi – kuten komissio, Tanskan hallitus ja DSB väittävät – soveltanut todellakin asetusta N:o 1191/69 kyseessä olevan tuen soveltuvuuden arvioimiseksi.

77 Vaikka komissio on riidanalaisen päätöksen 398 perustelukappaleessa huomauttanut, että asetuksen N:o 1191/69 aineelliset säännöt ovat ”samankaltaiset” kuin asetuksessa N:o 1370/2007, se ei ole kuitenkaan todennut, että ne ovat samanlaisia, joten sen unionin yleisen tuomioistuimen oikeuskäytännön soveltamisedellytykset, johon DSB ja Tanskan hallitus nojautuvat, eli tuomion González y Díez v. komissio (T-25/04, EU:T:2007:257, 74 kohta) ja tuomion Diputación Foral de Álava ym. v. komissio (T-30/01–T-32/01 ja T-86/02–T-88/02, EU:T:2009:314, 219 kohta), eivät joka tapauksessa ole täyttyneet nyt käsiteltävässä tapauksessa.

78 Siitä seikasta, että komissio on riidanalaisen päätöksen 398 perustelukappaleessa viitannut asetuksen N:o 1191/69 arviointisäännöistä aloittamispäätöksessä tekemäänsä selvitykseen ja tulkintaan, on riittävää korostaa, että – toisin kuin DSB ja Tanskan hallitus väittävät – viimeksi mainitussa päätöksessä ei ole mitään arviointia, jolla voitaisiin korjata se, ettei kyseessä olevaa tukea ole tutkittu riidanalaisessa päätöksessä kyseisen asetuksen nojalla.

79 Aloittamispäätöksen 83–90 ja 101–103 perustelukappaleessa, jotka koskevat valtiontuen olemassaoloa koskevaa kysymystä, ja tämän saman päätöksen 129–131 perustelukappaleessa, jotka koskevat valtiontuen mahdollista yhteensopivuutta asetuksen N:o 1191/69 kanssa, komissio on näet vain esittänyt asianosaisten väitteet ja korostanut, että sillä oli epäilyjä DSB:n ja Tanskan hallituksen esittämien väitteiden paikkansapitävyydestä.

80 Myöskään sen DSB:n esiin tuoman oikeuskäytännön – tuomio Bundesverband deutscher Banken v. komissio (T-36/06, EU:T:2010:61, 53 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen) – jonka mukaan päätös on riittävästi perusteltu, kun siinä viitataan asiakirjaan, joka on jo sen hallussa, jolle päätös on osoitettu, ja jossa mainitaan ne seikat, joihin toimielin on perustanut päätöksensä, soveltamisedellytykset eivät siis ole täyttyneet.

81 Jos unionin yleinen tuomioistuin olisi siten tarkastanut – mihin sillä oli DSB:n mielestä velvollisuus – sen riidanalaisen päätöksen 398 kohdassa olevan toteamuksen paikkansapitävyyden, jonka mukana asetuksen N:o 1191/69 soveltaminen tässä tapauksessa ei olisi johtanut toisenlaiseen päätelmään, sen olisi ollut pakko arvioida etukäteen riidanalaisen tuen soveltuvuutta kyseisen asetuksen nojalla.

82 Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan tällainen tutkinta ei kuitenkaan kumoamiskanteen yhteydessä kuulu unionin yleisen tuomioistuimen toimivaltaan, koska unionin yleisen tuomioistuimen tehtävänä ei ole korvata omalla taloudellisia seikkoja koskevalla arvioinnillaan komission arviointia (ks. vastaavasti määräys DSG v. komissio, C-323/00 P, EU:C:2002:260, 43 kohta ja tuomio KME Germany ym. v. komissio, C-272/09 P, EU:C:2011:810, 93 ja 103 kohta).

83 Tässä tilanteessa liitännäisvalitukset on hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

84 Koska asia palautetaan unionin yleiseen tuomioistuimeen, oikeudenkäyntikuluista on päätettävä myöhemmin.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (suuri jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Unionin yleisen tuomioistuimen tuomio Andersen vastaan komissio (T-92/11, EU:T:2013:143) kumotaan siltä osin kuin unionin yleinen tuomioistuin kumosi sillä toisen, vuosiksi 2005–2014 tehdyn julkista liikennepalvelua koskevan sopimuksen nojalla 3.12.2009 alkaen maksetun tuen osalta Tanskan liikenneministeriön ja Danske Statsbaner -yrityksen välisistä julkisia liikennepalveluja koskevista sopimuksista (valtiontuki C 41/08 (ex NN 35/08)) 24.2.2010 annetun komission päätöksen 2011/3/EU 1 artiklan toisen kohdan.

2) Päävalitus hylätään muilta osin.

3) Liitännäisvalitukset hylätään.

4) Asia palautetaan unionin yleiseen tuomioistuimeen, jotta tämä ottaa kanteen kolmen kanneperusteen kannalta kantaa – rautateiden ja maanteiden julkisista henkilöliikennepalveluista sekä neuvoston asetusten (ETY) N:o 1191/69 ja (ETY) N:o 1107/70 kumoamisesta 23.10.2007 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) 1370/2007 8 artiklan 3 kohdan huomioon ottaen – päätöksen 2011/3 lainmukaisuuteen siltä osin kuin siinä on todettu, että toisen, vuosiksi 2005–2014 tehdyn julkista liikennepalvelua koskevan sopimuksen nojalla 3.12.2009 alkaen maksettu tuki soveltui sisämarkkinoille.

5) Oikeudenkäyntikuluista päätetään myöhemmin.

Allekirjoitukset